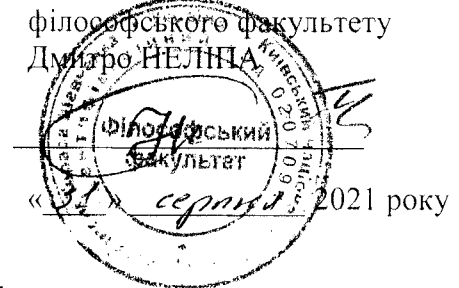

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра теоретичної і практичної філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зам. декана
філософського факультету
Дмитро МЕЛНІЦА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
напрямок підготовки 033 Філософія
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Філософія
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр V
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачі: Приходько В.В., к.ф.н., доцент кафедри теоретичної і практичної філософії

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. ММ (Імеєникова) «31» 08 2022 р.
на 202 /202 н.р. ( ) « » 202 р.

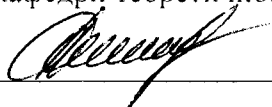
КИЇВ – 2021

Розробники: Приходько Володимир Володимирович, к.ф.н., доцент кафедри теоретичної і практичної філософії

Затверджено

« 27 » серпень 2021__ р.

Зав. кафедри теоретичної і практичної філософії

 (Людмила ШАШКОВА)

Протокол № 1 від «27» серпень 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31.08.2022 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – розкрити специфіку філософського і наукового пізнання культурних феноменів на підставі новітніх методологічних підходів і концепцій у структуралізмі, у феноменології та у психоаналізі.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** загальні уявлення про структуру філософського знання, про специфіку соціально-філософського і філософсько-історичного пізнання, а також про філософію культури на базі вивчених історико-філософських дисциплін; про специфіку філософських і світоглядних проблем у їхньому стосунку до науки, релігії, мистецтва як форм духовного життя людства; про основні засади критичного осмислення філософських концепцій та про основні варіанти розв'язання філософських проблем; про сутність й типи наукової раціональності; про структуру світогляду.
2. **Вміти** здійснювати аналітичну роботу; збирати та інтерпретувати наукову інформацію, обробляючи основну літературу з філософії; полемізувати стосовно ключових філософських проблем, обираючи обґрунтоване рішення; визначати загальні риси соціальних та історичних явищ; давати загальну оцінку стану і тенденціям розвитку філософії, орієнтуватися в її основних практиках;
3. **Володіти елементарними навичками** розв'язувати задачі та практичні проблеми у процесі навчання; опрацьовувати літературу з філософії; обґрунтовувати цілі та напрямки досліджень з філософії, зокрема аналізувати філософські проблеми соціальної практики, прогнозувати відповідні тенденції та наслідки її розвитку; належним чином представляти результати проведених досліджень; здійснювати комунікацію в професійному середовищі.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Філософія культури*» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у 5 семестрі бакалаврату. Провідною ідеєю курсу є критичний перегляд класичної форми культурфілософського дискурсу, ключовим кодом якого виступає опозиція «культура-природа». Через це ставиться також питання про можливість відмови від неї і разом від самого поняття культури. Запропонована критичність уможливорює введення нових кодів і тем, які б зважали на теоретичні проблеми, викликані класичним культурфілософським дискурсом. Серед таких проблем провідний статус має передусім фундаментальна і неусувна плюральність культурних форм, яка суперечить метафізичній і європоцентричній ідеї єдиної сутності культури, що спирається на вже зазначений класичний культурфілософський код. Тому в запропонованому курсі «Філософія культури» подаються можливі напрямки утвердження нового універсального знання про людський спосіб організації існування на основі синтезу ідей структуралізму, феноменології і психоаналізу. Отже, критичний перегляд класичного культурфілософського дискурсу відбувається через висування на передній план теми унікальної людської тілесності, яка слугує інфраструктурою появи такої організації життєвих процесів, яку ми у звичайному слововжитку називаємо культурою.

4. Завдання (навчальні цілі) – спираючись на концепції представників філософської і наукової думки, поглибити знання студентів про науковий і філософський процес пізнання культурних феноменів, а також розширити спектр їхніх пізнавальних можливостей для філософського і наукового аналізу дійсності.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК 8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

5.Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, теоретичні основи культурфілософського дослідження	Лекція, семінари, самостійна робота	Колоквіум, іспит	3
1.2	основну проблематику культурфілософського дискурсу та критично її осмислювати	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, колоквіум, іспит	3
1.3	принципи культурфілософського пізнання	Лекція, семінар, самостійна робота	Колоквіум, іспит	3
1.4	фундаментальні засади культурного існування та умови його появи, тілесну конституцію, позначену екзистенційною фактичністю	Лекція, самостійна робота	Колоквіум, есе, іспит	4
1.5	новітні культурфілософські концепти	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе, іспит	3
1.6	особливості тілесного досвіду людини	Лекція, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе. іспит колоквіум,	4
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із філософії культури	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе, іспит колоквіум,	5
2.2	пояснювати культурні феномени та умови їхньої появи	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, есе, іспит колоквіум,	5
2.3	пояснювати варіативність сучасних форм культурного існування	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, есе, іспит колоквіум,	5
2.4	здійснювати дослідження культурних явищ, спираючись на новітні методологічні підходи та концепти, уникаючи старих культурфілософських	Семінар, Самостійна робота	Есе, колоквіум, іспит	5

	форм дискурсу			
2.5	здійснювати показ культурних феноменів на основі тілесної конституції	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, есе, колоквіум	5
2.6	демонструвати знання структури тілесної конституції	Самостійна робота	Есе	5
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, колоквіум, есе	6
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурфілософської літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, есе, колоквіум	6
3.3	презентувати результати проведених культурфілософських досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінари	Дискусії	6
3.4	приймати участь у фахових дискусіях в процесі аудиторної роботи	Семінари, колоквіум	Дискусії	6
3.5	вести дискусію щодо питань культури на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом філософії культури	Семінари, колоквіум	Дискусії	6
	автономність та відповідальність:			
4.1	виконувати комплексні завдання та професійні обов'язки дослідника в галузі практичної та теоретичної філософії	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, колоквіум, текст есе	10
4.2	брати участь у роботі фахових аналітичних груп, вирішуючи типові і нестандартні задачі із всією повнотою відповідальності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, колоквіум, текст есе	10

6.Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання																		
	1.	1.	1.	1.	1.	1.	2.	2.	2.	2.	2.	2.	3.	3.	3.	3.	4.	4.	
Програмні результати навчання	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2
ПРН 1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.	++		+																
ПРН 2.Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.	+	+	+		+		+			+								+	
ПРН 4.Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.								+			+				+	+			

ПРН 6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.					+							+				+							
ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.	+	+	+		+																		

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

- 1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: ПН 1.1 – 1.6, 2.1 – 2.6, 3.1 – 3.5, 4.1, 4.2 – 14 / 28 балів**
- 2. Самостійна робота (написання есе): ПН 1.1 – 1.6, 2.1 – 2.6, 3.1 – 3.5, 4.1, 4.2 – 9/ 12 балів**
- 3. Колоквіум: ПН – 1.1 – 1.6, 2.1 – 2.6, 3.1 – 3.5 - 3/ 6 балів**

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу (написання есе), 3) контрольну роботу.

Всі види робіт в семестрі мають в підсумку 60 балів (мінімум 36).

У разі відсутності на семінарському занятті студент може відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - ПН 1.1 – 1.6, 2.1 – 2.6 – 24 / 40 балів

Екзменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Оцінювання за формами контролю:

b – це кількість балів за виконаний вид роботи; n – це кількість разів для виконання (значення b та n залежать від конкретного розподілу годин кредитів на даний курс); Σ - це сума балів за вид роботи.

Види робіт		Семестрова кількість балів					
		Min b – 36 балів			Max b – 60 балів		
		b	×n	Σ	b	×n	Σ
Семінар	Усна відповідь	1	14	14	2	14	28
	Доповнення	1	10	10	1	14	14
Колоквіум		3	1	3	6	1	6
Самостійна індивідуальна робота	Філософське есе (одне з переліку тем): 1) Сутність полеміки між Просвітництвом і романтизмом щодо визначення культури. 2) Порівняльний аналіз культурфілософських ідей неокантіанства і філософії життя. 3) Аналіз кризи європейської культури у феноменологічній філософії. 4) Екзистенційні умови культурного досвіду. 5) Тактильний досвід і культура. 6) Візуальний досвід і культура. 7) Аудіальний досвід і культура. 8) Особливості сучасного культурного досвіду. 9) Природа і культура. 10) Культура і комунікація. (термін виконання: до початку грудня)	9	1	9	12	1	12
Іспит		24	1	24	40	1	40

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

3 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

2 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

1 бал – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

3. Колоквіум:

6 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує

отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи
5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

4-3 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

2-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

4. Самостійна робота (есе):

12-11 балів студент демонструє самостійність роботи з різним ступенем оригінальності викладу власної думки, формальні вимоги виконані у повному обсязі (наявні посилання, цитування, вірне оформлення літературних джерел), присутній особливий стиль письма, що демонструє володіння літературною і науковою мовою, наявна логічність і зв'язність сюжетної лінії

10-9 балів студент демонструє достатній рівень виконання роботи з різним ступенем успішності (загальні вимоги виконані, проте бракує оригінальності), робота має копійчастий характер, наявні логічно і сюжетно неузгоджені елементи, посереднє володіння літературною і науковою мовою

8-0 балів студент не виконав головної мети творчої роботи, яка полягає у демонстрації здатностей володіння і підтримування наукового письмового дискурсу, очевидним є брак самостійності, можливий плагіат

5. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1.</i>				
1	Тема 1. Вступ. Засади культурфілософського досвіду.	6		10
2	Тема 2. Природа в культурфілософському досвіді	4		10
3	Тема 3. Історія культурфілософських ідей			10
<i>Частина 2.</i>				
4	Тема 4. Архаїчний досвід тіла. Онтологічний мимезис	14	20	10
5	Тема 5. Знакове тіло культури. Політичний мимезис	6	8	10
7	Індивідуальна самостійна робота:			10
	Колоквіум		2	
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Семінари – 30 год.

Самостійна робота - 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Барт Р. Camera lucida. Нотування фотографії. Харків: МОКСОР, 2022.
2. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології чужого. / Пер. з нім. – Київ: ППС, 2002, 2004.
3. Дильтей В. Виникнення герменевтики. Додатки з рукописів // Сучасна зарубіжна філософія.// Течії і напрямки. Хрестоматія. – К., 1996.
4. Гатальська С.М. Філософія культури. – К., 2005.
5. Крістева Ю. Полілог. – К.: Юніверс, 2004.
6. Культурні цінності Європи. / За ред. Ганса Йоаса і Клауса Віганда. – К.: Дух і Літера, 2014.
7. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга. становлення людини друкованої книги. / Пер. з англ. – К.: Ніка-Центр, 2008.
8. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття / Пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенка. — К.: Український Центр духовної культури, 2001. -552с.
9. Теоретична і практична філософія: навчальний посібник. ВПЦ «Київський університет», Київ, 2017. - С.344-388.

Додаткова:

1. Ренч Т. Конституція моральності. Трансцендентальна антропологія і практична філософія. – Київ: Дух і літера, 2010. – 348с.
2. Didi-Huberman Georges Gestes d'Air et de Pierre. Corps , Parole, Souffle, Image. Les éditions de minuit.
3. Fédida Pierre L'absence. Gallimard Paris. 1978.
4. Waldenfels Bernhard Das Leibliche Selbst. Vorlesungen zur Phänomenologie des Leibes. Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag, 2000.
5. Waldenfels Bernhard Ortsverschiebungen, Zeitverschiebungen. Modi leibhafter Erfahrung. Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag, 2009.